

**Министарство просвете, науке и технолошког развоја
ДРУШТВО МАТЕМАТИЧАРА СРБИЈЕ**

Окружно такмичење из математике ученика основних школа

12.03.2022 - VIII разред

1. Основа праве четворостране призме је ромб чија је страница дужине 12 cm и оштар угао 60° . Израчунај запремину призме ако је висина једнака половини дуже дијагонале ромба у основи.
2. Колико има шестоцифрених природних бројева дељивих са 5, који се записују само цифрама 1, 2, 3, 4, 5 и 6 (цифре се не понављају), при чему цифре 1 и 2 не могу бити једна до друге?
3. Основа тростране пирамиде $ABCS$ је једнакокрано-правоугли троугао ABC , са правим углом у темену B , а врх S се нормалном пројекцијом на раван основе пројектује у тачку D , која је средиште ивице AC . Ако је бочна страна ACS правоугли троугао са правим углом код темена S и $SD = \sqrt{2}$ cm, израчунај површину пирамиде $ABCS$.
4. У скупу целих бројева реши једначину $y^4 + x = xy + 8$.
5. Да ли је могуће бројеве $3, 3^2, \dots, 3^{n-1}, 3^n$ поделити у три групе (не обавезно са истим бројем елемената) тако да је производ елемената сваке групе исти, уколико је:
а) $n = 2022$; б) $n = 2023$?

Сваки задатак се бодује са по 20 бодова.

Израда задатака траје 150 минута.

Решење сваког задатка кратко и јасно образложи.

VIII РАЗРЕД

**Признавати сваки тачан поступак који се разликује од кључа.
Бодовање прилагодити конкретном начину решавања.**

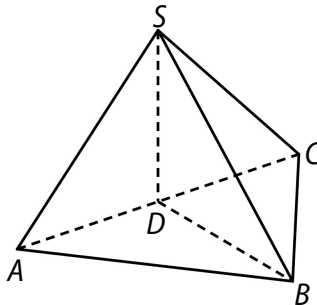
1. Површина основе једнака је збиру површина два једнакостранична троугла, па је $B = 72\sqrt{3} \text{ cm}^2$ [8 бодова]. Дужа дијагонала основе је $d_1 = 12\sqrt{3} \text{ cm}$ [8 бодова], па је тражена

запремина $V = B \cdot \frac{d_1}{2} = 1296 \text{ cm}^3$ [4 бода].

2. Последња цифра свих тражених бројева мора да буде 5 [2 бода]. Цифре 1, 2, 3, 4 и 6 се на првих 5 позиција могу распоредити на $5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 = 120$ начина [4 бода]. Случај када су цифре 1 и 2 једна до друге своди се на случај када 4 цифре треба распоредити на 4 места, а таквих могућности има $4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 = 24$ [5 бодова], при чему се цифре 1 и 2 у свакој од тих могућности могу распоредити на 2 начина [4 бода]. Тражени број петоцифрених бројева једнак је $120 - 2 \cdot 24 = 72$ [5 бодова].

3. Тачка S се налази на симетрали странице AC , па је $AS = SC$. Дакле, троугао ACS је једнакокрако-правоугли, па су троуглови ABC и ACS подударни [5 бодова] и површина сваког је $\frac{2\sqrt{2} \cdot \sqrt{2}}{2} = 2 \text{ cm}^2$.

Троуглови SDC и SDB су једнакокрако-правоугли, па применом Питагорине теореме добијамо да је: $SC = SB = SA = BC = BA = 2 \text{ cm}$ [5 бодова]. Одавде закључујемо да су троуглови ABS и BCS једнакостранични и површина сваког је $\sqrt{3} \text{ cm}^2$ [5 бодова]. Површина пирамиде је $P = 2(P_{\Delta ABC} + P_{\Delta ABS}) = 2(2 + \sqrt{3}) \text{ cm}^2$ [5 бодова].

4. Полазну једначину можемо записати у облику $x(y - 1) = y^4 - 8$, а како је $y \neq 1$, добијамо $x = \frac{y^4 - 8}{y - 1} = \frac{y^4 - 1}{y - 1} - \frac{7}{y - 1} = (y^2 + 1)(y + 1) - \frac{7}{y - 1}$ [10 бодова]. Из услова $x \in \mathbb{Z}$, важи $(y - 1) \mid 7$, па $y - 1 \in \{-7, -1, 1, 7\}$ [6 бодова]. Решења су $(x, y) \in \{(-184, -6), (8, 0), (8, 2), (584, 8)\}$ [4 бода].

5. (МЛ 54/1) Производ свих n бројева је $3^{\frac{n(n+1)}{2}}$ [4 бода]. Ако бројеви могу да се поделе у три групе тако да је производ у свакој групи исти (на пример једнак је A), онда мора да буде $A^3 = 3^{\frac{n(n+1)}{2}}$. Закључујемо да $3 \mid \frac{n(n+1)}{2}$ [5 бодова]. Како $\frac{2023 \cdot 2024}{2}$ није дељиво са 3, закључујемо да за $n = 2023$ није могуће поделити бројеве на тражени начин [5 бодова]. Покажимо да је то могуће за $n = 2022$. Да бисмо ово показали потребно је конструисати барем једну поделу датих бројева на три групе тако да је производ бројева у све три групе једнак, односно да је збир изложилаца у све три групе једнак. Бројеве 1, 2, 3, ..., 2021, 2022 можемо поделити у скупове од по шест узастопних бројева на следећи начин: $\{1, 2, 3, 4, 5, 6\}, \{7, 8, 9, 10, 11, 12\}, \dots, \{2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022\}$. У сваком од ових скупова, збир првог и шестог; другог и петог, трећег и четвртог записаног броја је једнак. Дакле, ако из сваког скупа у по једну групу ставимо по један пар поменутих бројева, добићемо тражену поделу [6 бодова].